

**Vergiye Uyumlu Mükellefler İçin Vergi Borçlarının
Tecil İmkani Ve Tecil Şartları**

Ali ÇAKMAKCI

YMM, Bağımsız Denetçi

Email: cakmakciali@taxauditingymm.com

I-Tecil İçin Kanun Düzenlemesi:

7020 sayılı Kanununun 7. Maddesiyle **6183 sayılı Amme Alacakların Tahsili Usulü Hakkındaki Kanununun 48/A** maddesi olarak eklenen ve 01.01.2018 tarihinden itibaren yürürlüğe giren hükümlerle "**vergiye uyumlu mükelleflere**" vadesi geçmiş borçlarının ödenmesinde kolaylık sağlanması amacıyla özel bir tecil imkanı sağlanmıştır.

24 Şubat 2018 Tarihli ve 30342 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren **2018/11284 Sayılı BKK** ile de kanun hükmünün uygulanmasındaki "**Çok Zor Durumun**" tespitine ve tecil şartlarının belirlenmesine ilişkin hükümler ihdas edilmiştir.

- **Kararın en önemli hususlarından bir tanesinin Mezkur BKK'nın 01.01.2018 tarihinden itibaren vadesi gelen alacaklara, Kararın yayımlandığı tarihten itibaren uygulanacak olmasıdır.**
- **Bu kapsamda, örneğin, 2017 veya 2016 yılında vadesi gelmiş alacaklar için Kararın uygulanma imkanı bulunmamaktadır.**

Mezkur Kanununun 48/A maddesine göre **Devlete ait olup Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince takip edilen** ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren;

-**vergi, resim, harç ve cezalar** ile,

-**bu alacaklara bağlı gecikme faizi ve gecikme zammının,**

vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu **çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş olmak** ve aşağıdaki şartları taşımak koşuluyla vadesi bir yılı geçmemiş alacaklar, Maliye Bakanınca **36 ayı geçmemek üzere** faiz ve teminat alınarak tecil olunabilir.

Madde de vergiye uyumlu mükelleflerin şartları da belirtilmiş olup, bahsi geçen madde hükmünden yararlanacak borçlunun;

1. Başvuru tarihi itibarıyla en az 3 yıl süreyle; ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri nedeniyle yıllık gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olması,

***2. Başvuru tarihinden geriye doğru 3 yıla ait vergi beyannamelerini kanuni sürelerinde vermiş olması* (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra **düzeltilme** amacıyla veya **pişmanlıkla** verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.),**

3. Bu madde kapsamına giren ve başvuru tarihi itibarıyla vadesi 1 yılı geçmemiş borcunun borç ödemedeki hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödenememiş olması,

şarttır.

Bu kapsamda, 3 yıldan daha az süre ile faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri bu haktan yararlanamayacak olup, bu 3 yıllık faaliyet süresi içinde de "**tüm vergi beyannamelerinin**" (**pişmanlık beyanı ve düzeltme amacı dışında**) süresinde verilmiş olması gerekmektedir. Daha da önemlisi, tecil için başvuru yapılan borcun vadesinin 1 yılı geçmemiş olması çok önemlidir. Başvuru yapılan tarihte

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

kanuni vadesi 1 yıldan fazla geçmiş olan borçlar için tecil imkanı bulunmamaktadır.

- ***Şu kadar ki, bu madde ile 48 inci maddeye göre tecil edilen veya özel kanunlara göre ödeme planına bağlanan borcun bulunması madde hükmünden yararlanılmasına engel teşkil etmemektedir.***
- ***Yani, af kanunu vb özel bir düzenleme gereğince yapılandırılan ve ödenmeyen/ödenemeyen borçlar için de talepte bulunulabilecektir.***

Bu madde kapsamında tecil edilen alacaklara, 48 inci maddeye göre belirlenen oranda faiz tatbik edilir.

Uygulama da teminat ta aranmakta olup, amme borçlusunun alacaklı tahsil daireleri itibarıyla tecil edilen borçlarının toplamı beşyüz bin Türk lirasını (bu tutar dâhil) aşmadığı takdirde teminat şartı aranmayacaktır.

Bu tutarın (**500.000-TL** tutarın) üzerindeki amme alacaklarının tecilinde, gösterilmesi zorunlu teminat tutarı beşyüz bin Türk lirasını aşan kısmın %25'idir.

Madde hükmünde Bakanlar Kuruluna da geniş yetkiler verilmiştir. Bakanlar Kurulu;

1. Teminatsız tecil tutarını; yarısına kadar indirmeye, yeniden kanuni tutarına getirmeye, zorunlu teminat oranını %50'ye kadar artırmaya, ***sıfıra kadar indirmeye***, yeniden kanuni orana getirmeye,

2. Borçlunun çok zor durum hâlinin tespitinde kullanılmak üzere varlıklar, yükümlülükler ve nakit akımlarını esas alan mali göstergeler ile mali durumu tespiti yarayan diğer ölçütlere dayalı **kriterleri belirlemeye, belirlenen kriterler çerçevesinde çok zor durum hâlini derecelendirmeye ve bu dereceleri dikkate alarak;**

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

a) Tecil süresini 60 aya kadar uzatmaya,

b) Farklı faiz oranları belirlemeye,

3. Tecil edilecek gecikme zammını, Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksinin (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak hesaplatmaya,

4. Madde hükmünü, **alacaklı diğer amme idarelerini, *alacak türlerini ve uyumlu borçlu kapsamına girebilecek borçlu kriterlerini belirleyerek uygulatmaya*** (Devlete ait olup Maliye Bakanlığına bağlı olanlar dışındaki tahsil dairelerince takip edilen alacaklar dâhil), yetkilidir.

Bu fıkranın (4) numaralı bendindeki yetkinin kullanılması hâlinde bu madde ile Maliye Bakanına tanınan yetkiler 48 inci maddede tanımlanan alacaklı amme idarelerinin tecile yetkili makamları tarafından kullanılır.

Maliye Bakanı;

1. Tecil edilecek ***amme alacağını tür ve tutar olarak belirlemeye,***

2. Tecilde taksit zamanlarını, ödemelerin başlayacağı ayı, tecil talep tarihini takip eden aydan başlamak üzere 12 ayı geçmeyecek şekilde belirlemeye, ödeme dönemlerini, azami altı ayda bir yapılacak şekilde düzenlemeye,

3. Tecilde diğer şartları belirlemeye,

yetkilidir.

Maliye Bakanı, tecil yetkisini, sınırlarını açıkça belirtmek ve yazılı olmak şartıyla oluşturulacak tecil komisyonlarına devredebilir. Komisyonların teşkili ile çalışma usul ve esasları Maliye Bakanınca belirlenir.

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

- ***Tecil şartlarına riayet edilmemesi nedeniyle muaccel olan amme alacağının tecili, talep edilmesi hâlinde en fazla iki defa geçerli sayılabilir.***

Haciz yapılmışsa mahcuz mal, değeri tutarınca teminat yerine geçer. ***Tecil edilen amme alacakları ile ilgili olarak daha önce tatbik edilen ve borcun tamamını karşılayacak değerde olan hacizler, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır ve buna isabet eden teminat iade edilir.*** Ancak, mahcuz malların değeri tecil edilen borç tutarından az, zorunlu teminat tutarından fazla olması hâlinde, tatbik edilen hacizler, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarı mahcuz mal değerinin altına inmediği müddetçe kaldırılmaz. Tecilli borca karşılık alınan teminat ise, tecil şartlarına uygun olarak yapılan ödemeler neticesinde kalan tecilli borç tutarının zorunlu teminat tutarının altına inmesi durumunda, yapılan ödemeler nispetinde kaldırılır.

Tecil edilen amme alacağının ikimilyon Türk lirasını (bu tutar dâhil) aşmaması, mahcuz malın 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde sayılan mal olması ve bu Kanuna göre belirlenmiş değerinin %50'sinden aşağı olmamak üzere satış bedelinin %50'sinin tahsil dairesine ödenmesi şartıyla mahcuz malın satışına izin verilir. Bu takdirde, kalan tecilli borç tutarı için zorunlu teminat tutarını karşılayacak mahcuz mal ve/veya teminat bulunması şartıyla satılan mal üzerindeki haciz kaldırılır. Bu hüküm ikimilyon Türk lirasını aşan tecilli borçlarda, değeri ikimilyon Türk lirasına kadar olan mahcuz mallar için uygulanır.

- Tecil şartlarına riayet edilmemesi hâlinde ***tecil talep tarihinden itibaren 5 yıl geçmedikçe*** bu madde hükümlerinden, sekizinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, yararlanılamaz.

Bu madde kapsamında tecil edilen amme alacakları hakkında 48 inci maddenin yedinci fıkrası hükümleri uygulanır ve tecil edilen gecikme

zamminin (Yİ-ÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak hesaplanmış olması hâlinde gecikme zammı hesabı 51 inci maddeye göre düzeltilir.

- *Muhtelif kanunlarda vergi borcu bulunmadığına ilişkin şartları içeren hükümler çerçevesinde 48 inci maddeye yapılan atıflar bu maddeye de yapılmış sayılır.*

II-Tecil İçin Bakanlar Kurulu Kararının Değerlendirilmesi:

24 Şubat 2018 Tarihli ve 30342 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe giren **2018/11284 Sayılı BKK** ile de kanun hükmünün uygulanmasındaki "**Çok Zor Durumun**" tespitine ve tecil şartlarının belirlenmesine ilişkin hükümler ihdas edilmiştir. BKK ile maddeden yararlanacak olanlar,

-Ticari, Zirai Ve Mesleki Faaliyeti Nedeniyle Yıllık Gelir Veya Kurumlar Vergisi Mükellefi Olan Borçlular;

-Bilanço Esasına Göre Defter Tutanlar,

-İşletme/Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutanlar,

-Ticari Kazancı Basit Usulde Tespit Edilenler Ve

-Serbest Meslek Kazanç Defteri Tutanlar

şeklinde gruplandırılmak suretiyle çok zor durum halinin tespitinde kullanılacak kriterler aşağıda belirtilmiştir:

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

A) Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Yıllık Gelir Veya Kurumlar Vergisi Mükelleflerinin Çok Zor Durum Halinin Tespitinde Aşağıdaki Mali Göstergeler Kullanılır:

Nakit Oranı :	$\frac{\text{Hazır Değerler + Menkul Kıymetler}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$
Likidite Oranı :	$\frac{\text{Dönen Varlıklar - Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$
Kaldıraç Oranı:	$\frac{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar + Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar}}{\text{Toplam Varlıklar}}$

B) İşletme/Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Defter Tutan, Ticari Kazancı Basit Usulde Tespit Edilen Ve Serbest Meslek Kazanç Defteri Tutan Mükelleflerin Çok Zor Durum Halinin Tespitinde Aşağıdaki Mali Göstergeler Kullanılır:

Nakit Oranı :	$\frac{\text{Kasa + Banka}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$
Likidite Oranı ;	$\frac{\text{Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar}}{\text{Kısa Vadeli Borçlar}}$

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

Kaldıraç Oranı:	$\frac{\text{Kısa Vadeli Borçlar} + \text{Uzun Vadeli Borçlar}}{\text{Toplam Varlıklar}}$
------------------------	---

Dikkat edileceği üzere BKK ile tecil kapsamındaki uyumlu mükellef gruplarını bilanço esasına tabi olanlar ile diğerleri olmak üzere 2 ana gruba ayrılmıştır.

Bu mükellefler için çok zor durumun tespitinde nakit oranı, likidite oranı ve kaldıraç oranı olmak üzere 3 oran belirlenmiştir. Yalnız, her iki grup mükellef için kaldıraç oranı aynı oran olmakla beraber, nakit ve likidite oranlarında biraz farklılıklar bulunmaktadır.

Mükelleflerin mali durumlarının değerlendirilmesi sonucu;

A-Nakit Oranının 0,1 Veya 0,1'den Küçük,

B-Likidite Oranının 0,7 Veya 0,7'den Küçük Ve

C-Kaldıraç Oranının 0,7 Veya 0,7'den Büyük Olması Ve

D-Bu Şartların Bir Arada Bulunması

Halinde mükelleflerin çok zor durumda oldukları kabul edilir. Dolayısıyla, mükelleflerin bu üç ana şartın varlığı durumunda/tespitinde çok zor durumda olduğu kabul edilecektir.

Çok zor durum halinin tespiti için yapılacak mali durum analizlerinde, 4/1/1961 tarihli ve [213 sayılı Vergi Usul Kanununun](#) 175 inci ve mükerrer 257 nci maddelerinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak yapılan düzenlemeler esas alınacağı belirtilmekle birlikte, hangi tarihteki mali tabloların dikkate alınacağı açık değildir.

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

III-Tecil Süreleri Ve Faiz Oranları

6183 sayılı Kanununun 48/A maddesi kapsamında mükelleflerin çok zor durum derecesinin belirlenmesinde, aşağıdaki likidite ve kaldıraç oranları kullanılacaktır.

Kaldıraç Analizi Tablosu	
Derece	Oran
(K)	(Y)
1	$0.7 \leq Y \leq 0,8$
2	$0,8 < Y \leq 0,9$
3	$0.9 < Y \leq 1$
4	$1 < Y \leq 1,1$
5	$1,1 < Y$

Likidite Analizi Tablosu	
Derece	Oran
(L)	(X)
1	$0,7 \geq X \geq 0,6$

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

2	$0,6 > X \geq 0,5$
3	$0,5 > X \geq 0,4$
4	$0,4 > X \geq 0,3$
5	$0,3 > X$

Mükelleflerin belirlenmiş oranları/oran aralıklarını dikkate alarak hangi düzeyde zor durum derecesinde olduklarını da dikkate alarak topladıkları çok zor durum derecelerine göre tecil süreleri belirlenecektir.

Unutulmamalıdır ki, zor durum derecesine göre seçilebilecek vadeler farklı olduğu/olabileceği gibi, bu vadelerin her biri için uygulanacak olan tecil faiz oranları da farklı olacaktır. Zor durum derecesi arttıkça vade imkanı da artmakta ve (en yüksek 10 zorluk derecesinde) 60 aya kadar vade sağlanmaktadır. Benzer şekilde, Tecil Faiz oranının belli bir yüzdesi alınarak uygulanan fiili Tecil Faiz Oranı da dereceler yükseldikçe (zor durum arttıkça) azalmaktadır.

Çok zor durum dereceleri, tecil faiz oranları ve vade imkanları ise aşağıdaki gibi gerçekleşecektir:

Tecil Süresi ve Faiz Oranı Belirleme Tablosu

Çok Zor Durum Derecesi (L+K)	Azami Tecil Süresi	Tecil Faizi Oranı
2-3	18 aya kadar	TFO x 0,75
	12 aya kadar	TFO x 0,7
	6 aya kadar	TFO x 0,65
4-5	24 aya kadar	TFO x 0,7
	18 aya kadar	TFO x 0,6
	12 aya kadar	TFO x 0,5
	6 aya kadar	TFO x 0,4
6-7	36 aya kadar	TFO x 0,7
	24 aya kadar	TFO x 0,6
	18 aya kadar	TFO x 0,5
	12 aya kadar	TFO x 0,4
	6 aya kadar	TFO x 0,3
8-9	48 aya kadar	TFO x 0,6
	36 aya kadar	TFO x 0,5
	24 aya kadar	TFO x 0,4

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

	18 aya kadar	TFO x 0,3
	12 aya kadar	TFO x 0,2
	6 aya kadar	TFO x 0,1
10	60 aya kadar	TFO x 0,5
	48 aya kadar	TFO x 0,4
	36 aya kadar	TFO x 0,3
	24 aya kadar	TFO x 0,2
	18 aya kadar	TFO x 0,15
	12 aya kadar	TFO x 0,1
	6 aya kadar	TFO x 0,05

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.

¹Makale konularını yazıldığı dönem dikkate alınarak güncel mevzuat açısından değerlendirmenizi rica ederiz. Gerekli olması halinde konunun spesifik boyutları da dikkate alınarak bir uzmana danışmakta yarar olduğu düşünülmektedir.

¹Soru, görüş, öneri ve değerlendirmelerinizi aşağıdaki iletişim adreslerine iletmenizi rica ederiz:

Adres: İstanbul Merkez Ofis 1 (YMM Hizmetleri): Basın Ekspres Yolu Mahmutbey Mah. Taş Ocağı Cad. Ağaoğlu My Office 212 Kat:20 Daire: 336 Bağcılar-İSTANBUL

Tel : (0212) 777 66 30

GSM(İş): (0505) 680 42 54

Faks : (0212) 602 30 00

Mail : cakmakciali@taxauditingymm.com

: info@taxauditingymm.com

: taxauditingymm@gmail.com

: guven@malimusavirlik.com.tr

Tam Tasdik, KDV-ÖTV İadesi, Vergi Planlaması, Denetim, İnceleme Danışmanlığı, Yönetim Danışmanlığı, Özel Denetim, Bağımsız Denetim, Uluslar arası Vergi Planlaması, Şirket Değerlemesi, İç Denetim, Vergi Danışmanlığı.